

Список використаної літератури

1. Тупчієнко Д.Л. Реалізація страхових послуг: інструменти та методи / Д.Л. Тупчієнко // Університетські наукові записки. – 2009. – № 1. – С. 238-241.
2. Козьменко О.В. Розвиток страхового ринку України і збутова політика / О. В. Козьменко // Вісник Укр. академії банк. справи. – 2008. – № 2. – С. 104.

УДК 368.029

Т.В. Татаріна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри страхування,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕРЕСТРАХОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В УКРАЇНІ

Формування ефективної системи посередництва відіграє дуже важливу роль у розвитку страхового і перестрахового ринків. Вагомість участі посередників в реалізації страхових (перестрахових) послуг в окремих країнах неоднакова, оскільки кожен національний ринок має свої особливості розвитку. Так, у країнах Європейського Союзу понад 50-70 % всіх договорів укладається через посередників. У пострадянських державах роль посередників незначна, адже ці країни перебувають у стадії становлення національних страхових і перестрахових ринків. Але необхідність у послугах посередників буде поступово зростати у процесі розвитку національних ринків, оскільки залишати великі ризики на внутрішньому ринку неможливо і недоцільно, вони потребують розміщення на спеціалізованих міжнародних ринках за допомогою перестрахових операцій.

Аналіз даних щодо розвитку посередницької діяльності на українському ринку перестрахування свідчить про її незначні обсяги. Співвідношення кількості страхових компаній і страхових (перестрахових) брокерів за 2010-2014 рр. зменшується (7,6 – 2010 р., 7,5 – 2011 р., 6,8 – 2012 р., 6,6 – 2013 р.,

7,3 – 2014 р.) [1]. В середньому цей показник за останні 5 років склав 7,3. Тобто на одного брокера припадає приблизно 7 страхових компаній, тоді як у розвинених країнах, навпаки, декілька брокерів обслуговують одного страховика. Кількість укладених договорів перестрахування за допомогою брокерів протягом досліджуваного періоду коливається: 460 – 2010 р., 409 – 2011 р., 470 – 2012 р., 496 – 2013 р., 401 – 2014 р., але загальна тенденція показує їх зменшення [2].

Частка премій, сплачених перестраховикам за участі брокерів, знижується, особливо це помітно в 2013-2014 роки (див. табл. 1). Аналіз надходження премій до перестраховиків резидентів і нерезидентів показав диспропорційні прояви, адже в основному перестрахові договори за участю брокерів укладаються з іноземними партнерами. За досліджуваний період брокери укладали договори перестрахування у 95-98 % з перестраховиками-нерезидентами. Цю тенденцію підтверджують статистичні дані щодо показника рівня виплат у перестраховиків-нерезидентів: 2010 р. – 39,3 %; 2011 р. – 23,4 %; 2012 р. – 7,5 %; 2013 р. – 4,8 %; 2014 р. – 13,7 %, що у середньому за п'ятирічний період становить 17,7 %, тоді як цей показник у перестраховиків-резидентів складає 1-3 %, а 2011-2012 рр. його значення на рівні нуля [2].

Таблиця 1

**Частка премії, сплаченої перестраховикам за участі брокерів в
Україні за 2010-2014 роки**

Показники	2010	2011	2012	2013	2014
Частка премій, сплачених перестраховикам-резидентам за участі брокерів, %	0,12	0,21	0,19	0,06	0,09
Частка премій, сплачених перестраховикам-нерезидентам за участі брокерів, %	2,01	4,33	14,43	4,83	3,56
Частка премій, сплачених перестраховикам за участі брокерів, %	2,12	4,54	14,62	4,89	3,65

Джерело: складено та розраховано на основі даних Нацкомфінпослуг [1, 2]

Проведений аналіз посередницької діяльності в сегменті перестрахування показав її незадовільний стан, зокрема:

- на вітчизняному ринку перестрахування послуги посередників залишаються, по суті, не затребуваними, страхові компанії переважно укладають договори без участі перестрахових брокерів. Таку тенденцію підтверджують незначні обсяги премій, отриманих перестраховиками за договорами перестрахування, укладеними брокерами (середня частка премій, переданих у перестрахування за участю брокерів за 2010-2014 рр. становила 3,64 %);

- виявлено, що частка премій, сплачених перестраховикам-резидентам за участі брокерів за 2010-2014 рр. не перевищує 0,3 %;

- послуги перестрахових брокерів страхові компанії залучають, в основному, при виході на міжнародний ринок, адже не всі вітчизняні компанії мають налагоджені прямі зв'язки з перестраховиками-нерезидентами.

Загрозлива ситуація на ринку пояснюється багатьма чинниками, основні з них такі: інформаційно-аналітичні дані про посередницьку діяльність в перестрахуванні залишаються частково закритими і непрозорими, що ускладнює взаємовідносини посередників та основних учасників ринку перестрахування (відсутність інформації щодо видів страхування за якими перестраховуються ризики за участі посередників; відсутність переліку перестраховиків, з якими вони працюють; обмеженість даних про посередників в державному реєстрі тощо); подорожчання перестрахової послуги з врахуванням комісійної винагороди перестрахових брокерів в умовах і так нестійкої економічної та політичної ситуації призводить до відмови страховиків від послуг посередників; недосконале державне регулювання посередницької діяльності та постійні зміни в оподаткуванні перестрахових операцій, валютному регулюванні.

Створити належні умови для розвитку посередництва на ринку перестрахування в Україні можна шляхом приведення норм вітчизняного законодавства, котре регулює їх діяльність, у відповідність до світових

стандартів та рекомендацій ЄС та усунення вище визначених недоліків, котрі заважають повноцінному функціонуванню брокерів в ринковому середовищі.

Список використаної літератури

1. Інформація про посередницькі послуги у страхуванні та/або перестрахованні [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-poserednicki.html>.

2. Підсумки діяльності страхових компаній за 2010-2014 рік [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг. – Режим доступу:

http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk__2010.pdf.

http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk__2011.pdf.

http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk__2012.pdf.

http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk__2013.pdf.

http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/sk__2014.pdf.

УДК 368.023.1

К.В. Терещенко,

аспірантка кафедри страхування,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

ГЛОБАЛЬНІ ПОСТКРИЗОВІ ПІДХОДИ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИКІВ

Державне регулювання відіграє важливу роль в процесі створення і функціонування ринків страхових послуг. Необхідність нагляду за діяльністю страховиків пов'язана з особливостями страхової діяльності – непрозорістю ціноутворення, невизначеністю щодо фактичного виникнення зобов'язань за страховими договорами, кількості, обсягу та часу здійснення страхових виплат,